

# درسنامه آموزشی فارسی کلاس ششم درس دوازدهم: دوستی / مشاوره با

## پاسخ

بدان، ای پسر که مردمان تا زنده اند از دوستان ناگزیرند که مرد اگر بی برادر باشد به که بی دوست؛ از آنکه حکیمی را پرسیدند که دوست بهتر یا برادر.

گفت: برادر نیز، دوست به.

آبدان که انسان تا زمانی که زنده است ناچار است که با مردم دوست باشد و دوستانی داشته باشد که اگر یک انسان بی قوم و خویش و برادر باشد بهتر از این است تا این که هیچ دوستی نداشته باشد. چنانکه از حکیمی پرسیدند که دوست بهتر است یا برادر؟ گفت: برادر که اگر با انسان دوست نیز باشد خیلی بهتر می‌شود.

پس به کار دوستان اندیشه کن و دوستی ایشان به مردمی و احساس، تازه دار و چون دوست نوگیری، پشت بر دوستان کهن، مکن. دوست، همی طلب و چون دوست نوگیری، پشت بر دوستان کهن، مکن. دوست، همی طلب و دوستان کهن را بر جای همی دار تا همیشه بسیار دوست داشته باشی و دیگر با مردمانی که با تو به راه دوستی روند و «نیم دوست» باشند، نیکویی و سازگاری کن و در هر نیک و بد به ایشان مشفق باش تا چون از تو مردی بیند، دوست یکدل شوند.

پس به فکر دوستان خود باش و دوستی خود را با آنها با مردم داری و انسانیت و خوبی همواره نو و تازه کن و زمانی که با کسی تازه دوست شدی دوستان قدیمی را از یاد نبر و رابطه خود را با آنها قطع نکن. همواره با مردم تازه دوست شو و دوستان قدیمی را نیز برای خود نگه دار تا همیشه دوستان بسیاری داشته باشی و همچنین با کسانی که دوستی مختصری داری با نیکویی رفتار کن و در هر پیش آمد نیک و بد نسبت به آنها مهربان باش تا زمانی که این رفتار ها را از تو می بینند در دوستی با تو صمیمی شوند.

عنصرالمعالی کیکاووس، قاپوس نامه

## مشاوره

مشاورت کردن در کارها از قوی رای مردم باشد و از تمام عقلی و پیش بینی؛ چه هر کس را دانشی باشد و هر یکی چیزی داند؛ یکی بیشتر و یکی کمتر و یکی دانشی دارد و هرگز کار نبسته است و نیازموده و یکی همان دانش داند و کار بسته است و آزموده؛ مثل این، چنان باشد که یکی باشد که بسیار سفر ها کرده باشد و جهان بسیار دیده و سرد و گرم چشیده و در میان کار ها بوده با آن کس برابر نتوان کرد که هرگز سفر نکرده باشد و ولایت ها ندیده و از این رو، گفته اند: «تدبیر با دانایان و پیروان و جهان دیدگان باید کرد».

مشورت در کارها نشان هوشمندی و عاقل بودن و آینده نگری است چون هرکس دانشی دارد و چیزی بلد است؛ بعضی ها بیشتر می‌دانند و بعضی ها کمتر بعضی ها دانشی دارند و هرگز از آن استفاده نکرده اند و آن را امتحان نکرده اند و بعضی های دیگر همان دانش را دارند و از آن استفاده نیز کرده اند و آن را امتحان نیز کرده اند. مثلاً کسی که سفر ها زیادی کرده باشد و دنیا را دیده باشد و سرد و گرم روزگار را چشیده باشد و کار های بسیاری را تجربه کرده باشد با کسی که هرگز سفر نکرده باشد و شهرهای مختلف را ندیده باشد نمی تواند یکسان باشد. به همین دلیل گفته اند: «برای چاره اندیشی باید با دانایان و کهن سالان و افراد با تجربه مشورت کرد»

و نیز یکی را خاطر تیز تر باشد و در کار ها زودتر تواند دید و یکی کند فهم باشد و تدبیر ده تنه چون زور ده مرده باشد. و همچنین یکی هوش بیشتری دارد و نتیجه کار ها را زودتر می تواند پیش بینی کند و یکی هوش کمتری دارد و این توانایی را ندارد، همانطور که زور ده نفر از روز یک نفر بیشتر است فکر و اندیشه ده نفر هم از فکر و اندیشه یک نفر قوی تر است. همه ی جهانیان متفق اند که هیچ آفریده، دانا تر از پیامبر (ص) نبوده است و با این همه فضیلت معجزات که او را بود، خدای (تعالی) او را می‌فرماید: «و شاورهم فی الامر» یا محمد چون کاری کنی و یا مهمی تو را پیش آید با یاران خویش تدبیر کن. همه جهانیان به این موضوع عقیده دارند که هیچ آفریده ای در دنیا داناتر و عاقل تر از پیامبر (ص) نبوده است و با این همه خردمندی و معجزه ها که پیامبر داشت، خدای بلند مرتبه به او می‌فرماید: «در کار ها با آنان مشورت کن»، ای محمد زمانی که

می خواهی کاری را انجام بدهی و یا مسئله مهمی پیش آمد با مشورت با یاران خودت چاره اندیشی کن برای آن کار.

مشورت نا کردن در کارها، ضعیف رایى باشد و هیچ شغلی بی مشورت، نیکو نیاید.

مشورت نکردن در کارها نشانه ی بی خردی است و هیچ کاری بدون مشورت درست انجام نمی‌شود.

سیاست نامه

خواجه نظام الملک توسی.